

A FÖLDALATTI GYORSVASÚT STADION- ÁLLOMÁSÁNAK KÉPZŐMŰVÉSZETI PÁLYÁZATA

A Földalatti Gyorsvasút Stadion-állomásának képzőművészeti díszítésére — meghívott művészek részére — több pályázatot írtak ki. Augusztus folyamán — a freskótervek kivételével — a pályaművek beérkeztek és a bírálóbizottság meghozta döntését.

A Stadion-állomás Kerepesi-úti homlokzata elé kerülő 2.70 m magas haraszti mészkőből készülő, sportolókat ábrázoló hat szobor elkészítésére *Fekete Géza* (ökölvívó), *Kamotsay István* (vívó), *Grandtner Jenő* (súlydobó), *Ferenczy Béni* (úszó), *Kocsis András* (teniszező), *Ungvári Lajos* (labdarúgó) kaptak megbízatást. A homlokzat előtt felállítandó két, 2 m magas fém lovaszobor egyikét *Pátzay Pál*, a másikat pedig *Szabó Iván* készíti el.

Az állomás-épületek csarnokában elhelyezendő négy kétalakos szoborkompozíciónak elkészítésére a zsüri a pályázók közül a következőket jelölte ki: *Antal Károly* a szocialista munkát, *Buzi Barnabás* és *Balázs István* a honvédelmet, *Tar István* a szocialista tudományt és *Kerényi Jenő* a szocialista művészetet kifejező szobrokat készítik el. A 3 m magas szobrok a legfőbb kemény mészkőből készülnek.

A két kupolacsarnokba két 17 méteres és két 21 méteres, 1.60 m magas dombormű-fríz készíthető vörös tatali kőből. Ezeknek témái: a sportélet, szocialista művészet és tudomány, a honvédelem és az MHK-mozgalom. A bírálóbizottság a beérkezett 16 pályamű egyikét sem találta kifogástalannak sem szakmai, sem ideológiai szempontból, de mindegyik csoportban voltak olyan művészek, akiknek terveik — bizonyos változtatásokkal — a kivitelezés alapjául szolgálhattak. A bizottság úgy döntött, hogy mindegyik dombormű elkészítésével 2—2 művészt bíz meg, s így *Szandai Sándor Barta Lajossal*, *Marosán László Huszár Imrével*, *Váradi Sándor Stöcker Károllyal*

és *Pál Mihály Ambrózy Sándorral* készít el egy domborművet.

Az állomásépület alsó, földalatti csarnokába 18, egyenként körülbelül 12x2 m nagyságú, a sportéletről vett jeleneteket ábrázoló mozaikkép tervezésének pályázatán 18 művész 2—2 művel vett részt. A zsüri a dombormű-pályázathoz hasonlóan, csak a kivitelezés alapjául fogadta el a nyertes művészek munkáit. A művek elkészítésére *Iván Szilárd* (úszólecke és repülőmodellezés), *Főnyi Géza* (teke és vitorlázás), *Deli Antal* (ökölvívás és birkózás), *Hincz Gyula* (vívás és labdarúgás), *Domanovszky Endre* (kosárlabda és népi tánc), *Szentiványi Lajos* (vízipóló és röplabda) és *Kádár György* (sielés és túrisztika) kapott megbízást; *Barcsay Jenő*, *Duray Tibor* és *Papp Gyula* az OTSB-től kapott új témákat dolgoznak fel.

A művek elkészítőit munkájuk közben konzultációs bizottságok segítik majd szakmai és ideológiai tanácsokkal s a hasonló feladatokat megoldó művészek együttműködnek ateinketben, hogy alkotásaik stílusát összehangolják. A dombormű-frízek munkacsoportjainak szakmai felügyeletével a bizottság *Medgyessy Ferencet* bízta meg.

*

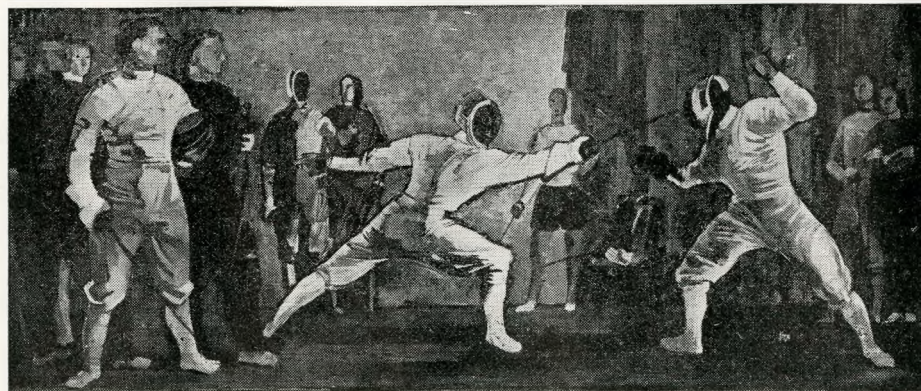
A szocializmus építése hazánkban hatalmas és nagyszerű feladatok elé állítja a magyar nép minden dolgozóját. Az elvégzendő munkák mennyisége, méretei és minőségi követelményei meggyőzően bizonyítják, hogy népünk eddig még soha nem tapasztalt fejlődés korszakában él és nagy alkotásaink a szabadság szülöttei s a béke és az élet határtalan szeretetéről beszélnek. A Földalatti Gyorsvasút építése egyik legszebb példája nagylendületű alkotó munkánknak. Képzőművészetünk új, eddig ismeretlen méretű fellendülését példázzák azok a nagyszerű feladatok

Fónyi Géza mozaikterve

Kádár György mozaikterve

Hincz Gyula mozaikterve

is, amelyeket a Földalatti Gyorsvasút Népstadionnál épülő állomásának művészi díszítése ró képzőművészeinkre. Képzőművészeink a Párt elvi irányításával és segítségével kiszabadultak az eszméletlen burzsoá formalizmus útvesztőjéből és elindultak a nép harcos életét szolgáló szocialista-realista művészet útján. Az új élet nagy feladatai — mint amilyen a földalatti stadion-állomásának művészi díszítése — próbára teszik és egyben növelik, fejlesztik képzőművészeink alkotóképességét.

A szobrászati alkotások közül az egy-két alakos körplasztikák megoldásai voltak a legkielegítőbbek, szemben a dombormű-frízekkel, amelyek mind a kompozíció világossá, harmónikusá tétele, mind az eszmei tartalom tisztasága szempontjából rendkívül nehéz, bonyolult feladat elé állították a szobrászokat, akik számára, ekkora méretben, új és szokatlan volt ez a feladat. A harmónikusan kiegyensúlyozott művek mellett hol túl mereven tagolt, hol pedig zsúfolt, nehezen követhető kompozíciókkal is találkozunk. Nem mindig sikerült a sportnak a művészethez és a tudományhoz való kapcsolatát olyan szerencsésen bemutatni, hogy az szervesen összekapcsolódjék és indokoltnak hasson. E hibák kiküszöbölése szempontjából igen biztató és helyes a bírálóbizottságnak az a döntése, hogy különböző karakterű művészeket párosított össze a munka elvégzésére. Ugyanis a különböző szempontból jobb képességű művészek kiegészítik egymást, az ideológiailag fejlettebb segíti a kevésbé fejlettest s így kettőjük együttes műve bizonyára jobb lesz, mintha külön-külön oldották volna meg ugyanazt a feladatot.

A mozaik-pályázat művei igen változatosan mutatják be a sportéletet és — a domborművekhez hasonlóan — jól érzékeltetik, hogy a sport nálunk már nem úri henyelők passziója, hanem a dolgozó tömegek munka utáni szórakozása és pihenése. A mozaikok kivitelezésével megbízott művészek szép,

többnyire mozgalmos és elrendezésben harmónikus kompozíciókat készítettek. Azorban a tervek alapján nem mindig érezhetjük eléggé, hogy mennyiben oldhatók meg nagy mozaikban ezek a művek, ami túlságosan vázlatos jellegűkből következik. Pedig a pályázati felhívás külön felhívta a művészek figyelmét arra, hogy: „A pályatervek végleges képet nyújtsanak (ne legyenek vázlatos kidolgozásúak).“

Valamely műhöz készített terv nem lehet azonos a vázzalattal. A vázlat a művész elképzeléseinek sem formában, sem tartalomban nem végleges lerögzítése, út a végleges mű felé. A pályázati tervnek feltétlenül magán kell viselni a kivitelezendő mű karakterét (pl. a mozaikjellegét), éreztetni kell alapvető sajátosságait és lényeges változtatás nélkül a végleges mű kivitelezése alapjául kell szolgálnia. Természetesen az ilyen terv elkészítéséhez az is feltétlenül szükséges, hogy a pályázati felhívás mind formai, mind tartalmi vonatkozásban részletesen közölje a kívánalmakat a pályázókkal. A témát illetően pedig a Földalatti Vasút pályázati felhívása igen lakonikus, túlságosan általános megfogalmazású volt, noha a sokrétű feladatok megkívánták volna a téma részletes ismertetését.

Az említett hiányosságok kiküszöbölését a további tervek gondos kidolgozása biztosíthatja. Igen fontos, hogy az egyes művészek és a munkacsoportok szorosan együttműködjenek és a konzultációs bizottságok hatékonyan támogatassák tanácsaikkal a művészeket. Nagyon fontos még, hogy a művészek állandó kapcsolatot tartsanak fenn az állomás tervezőivel és magát az építkezést is figyelemmel kísérjék. Bizonyos, hogy így a Stadion-állomás, a Földalatti Gyorsvasút első állomása méltó művészeti díszítést nyer, amely majd felszabadult népünk alkotóerejét dicséri és a szocializmus építése közben elért újabb győzelmünket hirdeti.

Szekely Zoltán